

Foto: Min Áigi.

Foto: Min Áigi.

FOTO: ALTAPOSTEN.

Alta-saken

UTBYGGINGEN AV ALTA-KAUTOKEINOVASSDRAGET er karakterisert som den mest omstridte kraftutbyggingen i norsk historie. Stortinget vedtok den endelige utbyggingen i 1978 som innebar et kraftverket med en 110 meter høy demning. Den vedtatte utbyggingen var mindre enn planen fra 1970 som innebar også at samebygda Máze ville bli lagt under vann.

Utbyggingsplanene møtte sterk motstand, særlig i samiske miljøer. I Masi ble de første demonstrasjonene mot utbyggingen organisert samme år. I årene som fulgte ble det av motstanderne organisert demonstrasjoner, kampanjer og ulike aksjoner for å få stortingsflertallet til å snu. Samiske grupper gjennomførte sultestreiker foran Stortinget. Motstanden mot utbyggingen var i utgangspunktet basert nettopp på frykten for at den ville true naturmiljøet i hele vassdraget og ødelegge vassdraget som viktig lakseelv. Det samiske rettighetsaspektet i motstanden lå i samiske krav til retten til land og vann, og frykten for negative følger for reindriften som hadde reinbeiter i området. Motstanden kulminerte i den største sivile ulydighetsaksjonen i Norge etter 2. verdenskrig, da en styrke på 600 politimenn i januar 1981 måtte fjerne demonstrantene fra utbyggingsområdet. Konflikten endte i Høyesterett som avsa dom i favør av utbyggingsplanene. Kraftverket med demningen sto ferdig i 1987.

Som en følge av den samiske motstanden mot utbyggingen av Alta-Kautokeinovassdraget, ble det i 1980 og 81 avholdt møter med preg av forhandlinger mellom regjeringen og en samisk delegasjon oppnevnt av Norske Samers Riksforbund, Norske Reindriftsamers Landsforbund og Nordisk Sameråds norske seksjon. Resultatet av forhandlingene ble at regjeringen oppnevnte to utvalg til å utrede samiske kulturspørsmål og samiske rettsforhold. Det siste utvalget fikk betegnelsen Samerettsutvalget. Utvalget skulle prioritere arbeidet med et folkevalgt organ for samene. Dette resulterte i den såkalte Sameloven av 1987, som igjen er grunnlaget for opprettelsen av Sametinget i Norge. Det andre konkrete resultatet av Samerettsutvalget er grunnlovstillegget av 1988, og Finnmarksloven som ble vedtatt av Stortinget våren 2005.

www.samediggi.no

www.galdu.org

Samene – en håndbok, Karasjok 2003.